Eduskunnan hallintovaliokunta

HaV@eduskunta.fi

Viite: Eduskunnan hallintovaliokunnan asiantuntijapyyntö asiassa HE 77/2019 vp

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt tietosuojavaltuutetun toimistolta lausuntoa asiassa HE 77/2019 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tilastolain muuttamisesta.

Apulaistietosuojavaltuutettu lausuu kunnioittavasti Eduskunnan hallintovaliokunnan esittämän lausuntopyynnön johdosta seuraavaa.

Aluksi totean, että hallituksen esityksen perustelutekstissä on arvioitu kysymystä siitä, onko ehdotetulla erityislailla tarpeellista säätää eräitä rajoituksia rekisteröidyn oikeuksiin. Perustelutekstissä on katsottu yleisen tietosuoja-asetuksen ((EU) 2016/679) ja sitä täydentävän tietosuojalain (1050/2018) sääntelyn olevan tältä osin riittävää. Nähdäkseni asiaa on arvioitu esityksen valmisteluvaiheessa huolella ja ratkaisua voidaan pitää hyvin perusteltuna.

Kiinnitän kuitenkin huomiota ehdotetun lain soveltamisalaa koskevaan 1 §:ään ja sen perusteluihin, joiden mukaan soveltamisalaa koskevaa *pykälää ehdotetaan muuttavaksi siten, että sen 2 momenttiin lisättäisiin viittaus luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EU) 2016/679 (yleinen tietosuoja-asetus), tietosuojalakiin sekä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettuun lakiin.* Perustelutekstin mukaan *mainittua lainsäädäntöä sovelletaan tilastotoiminnassa tietojen käsittelyyn niiltä osin kuin tässä laissa tai muussa laissa ei ole muuta säädetty.*

Korostan, että yleistä tietosuoja-asetusta sovelletaan tässä tarkoitettuun henkilötietojen käsittelyyn riippumatta kansallisen erityislain säännöksistä. Vaikka yleinen tietosuoja-asetus sisältää kansallista harkintamarginaalia eräiden kysymysten osalta, tästä lähtökohdasta kansallisella lailla ei ole mahdollista toisin säätää.

Lisäksi toistan tietosuojavaltuutetun asian valmistelun aiemmassa vaiheessa esittämät huomiot. Tietosuojavaltuutettu on valtiovarainministeriölle toimittamassaan 3.10.2019 päivätyssä lausunnossa kiinnittänyt huomiota siihen, että ehdotettu 17 § ei ole selkeä suhteessa yleisen tietosuoja-asetuksen rekisterinpitäjän määritelmää koskevaan sääntelyyn. Hallituksen esityksessä ehdotetusta säännöksestä ei edelleenkään käy selvästi ilmi, mikä taho on rekisterinpitäjä ja kenen katsotaan toimivan henkilötietojen käsittelijänä. Tehtävänjaon rekisterinpitäjän ja henkilötietojen käsittelijän

välillä on oltava selkeä henkilötietojen käsittelystä vastuullisen tahon määrittämiseksi. Pidän erittäin tärkeänä, että tätä selkiytetään asian jatkovalmistelun yhteydessä.

Lisäksi kiinnitän huomiota säilytysaikaa koskevaan säännösehdotukseen. Tietosuojavaltuutettu on edellä mainitussa lausunnossa niin ikään kiinnittänyt huomiota tietojen säilytysaikaa koskevaan säännösehdotukseen (10 §). Ehdotettu säännös jättää rekisterinpitäjän (tai käsittelijän) harkinnan varaan tietojen säilytysajan. Totean, että yleisen tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 2 kohdan mukaan rekisterinpitäjän on kyettävä osoittamaan, että henkilötietojen käsittely on yleisen tietosuoja-asetuksen mukaista. Rekisterinpitäjän on siten kyettävä osoittamaan valvontaviranomaiselle, että henkilötietojen säilyttäminen on ollut välttämätöntä ehdotetun lain tarkoituksen toteuttamiseksi.

Hallituksen esityksen perustelutekstistä ei käy myöskään ilmi, minkä yleisen tietosuoja-asetuksen kansallisen harkintamarginaalin mahdollistavan säännöksen perusteella säilytysajasta on ehdotettu säädettävän. Yleistä tietosuoja-asetusta täydentävä tai täsmentävä kansallinen lainsäädäntö on mahdollista ainoastaan silloin, kun se tietosuoja-asetuksessa nimenomaisesti sallitaan.

Anu Talus
Apulaistietosuojavaltuutettu